

Nro. 32.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Pénteken Aprilis 19-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

A' múlt húsvét innepének első napján is végbe vitte a' Csász. Királyi udvar a' maga vallásbéli áhetatosságát, a' midőn Eő Felsége, Fels. testvéreivel, és udvari fő tisztjeivel egyetemben az udvari fő templom oratoriumába bé menván, abban épületes predikatziót, és szent misét hallottak.

A' *Rajner* Csász. Kir. Fő Herczeg linea regimentjénél szolgáló fő Strázsamestert *Murmann György* Urat, hosszas hadi szolgálatjára, és minden alkalmatosságokban mutatott vitézi bátorságára, és megkülönböztetett hadi tetteire való tekintetből, *Marchfeld* praedicatummal Austriai Báróságra minden taksa fizetés nélkül emelni méltóztatott Fels. Urunk.

Az ide való hires Apolloszálája, melly még a' múlt télen maga elenyezéséhez közelgetett vala, utólsó végét már elérte. — Annak birto- kosa és Directora *Wolfsohn* Úr, még a' múlt Hus- vét innepe előtt ki hirdettette, hogy ebben a' külö- nös szépségű, de egyszersmind felette költséges mulató helyben, az innep második napján utól- só mulatság fog tartattatni, 's azon szála maga- zinumá tétetödni. Ugy is lónn a' dolog. — Az Apolloszála meg szünt, 's abban többé, maga mulatsága végett senki sem mehet. Képzelní le- het, mennyire sajnállyák a' magokat mutogatni és nyájaskodni szerető ifjak és szépek annak fél- be szakadását, 's meg szünését.

Sok okai lehetnek ennek a' ritka szépségű mulatsaghelye megszünésének. Az ugyan igaz, hogy mindenkor sok látogatói vóltak; de mi- vel annak fényes kőszületei, az eledelek, 's italok, a' muzsikusi karok, és az abban számos szolgáló személyek felette sokba kerültek, nem hogy haszna sőt inkább sok kára vólt *Wolfsohn* Urnak, a' hivségtelen tselédek is nagyon siettet- ték annak felbe szakadását.

A' sem vólt azon szálanak előmenetelére, hogy a' város közép pontyától messze lévén hely- heztetve, nem mindennek erszénye engedte, hogy a' fiakereknek 10 's 20 forintot fizessen az oda való menetelért, 's onnan való vissza jövetelért. — Az abba való bemenetel az elsőbb esztendő- ben egy személynek 5 forintban, a' múlt télen pedig 10 forintban került. Hát az étel és ital mennyire nem ment.

Eő Csász. 's Apostoli Királyi Felsége már egynéhány versbe meg látogatta azt az új intéze-

tet, mellyben *Báró Jacquin*, a' Chémiának a' Bécsi Csász. Universitásban rendes és közönséges Professora, a' juharfa levéből tzukkórt készít. — Felső és Alsó Austriában, a' mint megjegyzik, 250,000 juharfák találtaknak olyanok, mellyek a' 25 — 30 esztendőket meghaladták. Hogyha egyből két font tzukrot lehet készíteni, 5000 mázsára megyen, melly egész Austriának szükségére, Bécs városát kivévén, elég volna. — Herceg *Lichtenstein János* elvégzette magában, hogy a' maga gazdaságában semmi némű nádmézet meg nem szenved ennekutánna, azon kivűl, melly a' juharfa levéből készítettik, nagy bövsége lévén a' maga Morva Országi jószágaiban a' juharfának.

Magyar Ország.

Kevésbe múlt, hogy e' folyó Aprilis 11-ik napján ujjabb szerentsétlenség nem érdeklette Posony városát. Azon napnak ejjelénn, éjfél után egy órakor a' Notre dámak klastromának kéményében, a' kéményseprök vigyazatlansága miatt a' korom meggyúlván lángott vetett, melly ha az akkor vólt nagy szélvészben ki üthetett volna, azon város nagyobb részének porrá keletit volna égni.

Tekint. Posony Vármegyének, e' folyó Aprilis 8-ik napján kezdődött és három nap tartott gyűllésében ismét elvégeztetett, hogy a' tehén húsának fontya 36 krajtzárnál fellyebb ne emeltessek; mivel mindazáltal azon Kir. Sz. Város a' hús vágásnak magára való válalása miatt igen sok kárt szenved, szükség, hogy a' lakosok is, a' kik azon jótéteményben részt vesznek, a' város kárát neminemüképen kipotollyák; de miképen

annak meghatározását egynéhány okos férfiakból álló Commissiora bizták azon Nemes Megye Karjai és Rendjei.

Spanyol Ország.

A' Frantzia Monitörnek 2 ik Aprilisi darabja azt tartya, hogy egy 16, vagy 18 ezer Anglusokból és Spanyolokból álló corpus Gibraltárból ki marsirozott olly feltétellel, hogy a' Kadikszot ostromló Frantzia hadi népet hátulról megtamadja, 's azon várost az ostrom alól felszabadítsa. Mihelyt azon Fr. Corpust commandirozó Bellunoi herczeg Marsal *Victor* az ellenség közelgetéséről tudositást vett, azonnal igen hathatos rendelkezéseket tett azoknak illendő módon leendő elfogadásokra, és mintegy 6000 emberrel eleikbe menvén őket a' tenger felé hátra nyomta, és mindent, a' ki ellene állott, öszve törte, levagdalta. — Látvan az ellenség veszedelmes állapotba való helyheztetését, ismét megfordult, és négy lineában, mellynek mindenike 4000 emberből állott, előbre nyomúlt; de a' Bellunoi herczeg a' General *Ruffin* corpusát magához vonván az ellenséget ismét hátra verte, a' kik látván, hogy a' tsata mező az ő hólt embereikkel bé van terítve, és Chiclanához nem juthatnak, végtére a' Kadiksz mellett lévő *Leon* szigetébe vontak magokat. — Illyenképen Marsal *Victor*, öt vagy hat ezer Frantziákkal a' háromszortaszámosabb ellenséget hátra verte, töllök 3 zászlót, 4 ágyút nyert, és 720 embert ejtett fogságra.

Azonban a' Frantziáknak veszteségek sem vólt kevés, közzülök 1300-an hóltak meg, estek sebbe, és rabságba. Az utólsóbbak közzül 150-en vóltak olyanok, a' kik megsebesitettek, ezek

közt Generál *Ruffin* is, kinek sebe ugyan nagy, de nem halálos, igen vitézi módon viselte magát, és fogságba lett esésének egyedül a' rajta esett seb vólt az oka. *Chaudron Rousseau* brigadiros Generális és *Audier* Oberster, mind ketten vitéz hadi tisztek el estek. — A' tsata mezőn 900 maradt halva az ellenség közzül, a' kik közt 300 Anglusok vóltak, sokat elhurtzoltak magokkal, veszteségek 4000 emberre ment. —

Mártzius 6 ik napján a' Kadiksz mellett lévő Anglus hadakozó hajók az ostromló Frantziákat megtámadtak, sokan ki is szállottak a' szárazra, de így sem bóldogúlhattak, sok meghólt's rabságra esett közzülök, négy ágyuzó hajóik el meritettek,

Nagy Britannia.

A' Londoni Zsurnálok különböző módon adják elő a' Bellunói Herczegnek (Marsal *Victor-nak*) *Gratham* Anglus General Lajtinantal Kadix mellett Mártzius 5-ik napján történt verekedéset, mellyet, a' Fr. Monitörnek arra tett jegyzésivel együtt közöllyük a' Magy. Kur. tisztelt Olvasóival.

Kapitány *Hope* (így szólnak a' 25-ik Mártziusi Londoni tudósítások) *Graham* Generál-Lajtinant Adjutánsa, hozzánk olly hirt hozott, hogy e' folyó hólnap 5 ikén ő közöttte, és a' Marsal *Victor* armadiája közt, melly két osztály seregből, úgymint, a' *Ruffin* és *Leval* vezérlések alatt lévőkből állott, történt verekedésben, az Anglusok a' Frantziákon fényes győzedelmet vettek. a)

a) Ez a' két Osztály sereg mind öszve 5000 emberből állott *Monitör*.

A' *Graham* General vezérlése alatt vólt hadi sereg, Mártzius 5-iken 16 óráig tartott éjeli

marsirozása után a' Barossai tetőkre érkeztén, a' Generál *Lardizabal* kórmánya alatt lévő Spanyol előjáró sereg az ellenséget hátul mingyárt megtámadta, az alatt is pedig Generál *Grahám* a' Barossai tetőkről a' Frantziákat le verte, töl-
lők hat ágyút el vett, 's őket egészen hátra verte. b)

b) *Monit.* Azt akartátok mondani, 2 ágyút, és 4 munitziós szekeret. De miért nem mondjátok azt is meg, hogy ti 4 ágyút és 3 zászlót veszítettetek el.

Osztályos Generál *Ruffin* sebbe és fogságba esett, *Victor* Marsalnak egy Adjutánsa és egy Oberster meg öletett, 9 Kapitány, és mintegy 220 katona fogságba estek. c)

c) *Monit.* Leg fellyebb 150 sebbe esteket fogtatok el, ti pedig 720-at veszítettetek.

Az Anglus seregek között 7 tisztek, 's 190 köz ember hóltak meg; 5 Obristlajtinant, 1 Major, 14 Kapitány, 36 hadnagy, és 940 köz ember estek sebbe. Az ellenség között 8000 ember vólt a' verekedésben, az Anglus és Spanyol verekedő sereg 5000 embernél többre nem ment. d)

d) *Monit.* Ebben a' verekedésben az Anglusok 7000-en, a' Spanyolok nyóltz vagykilentz ezren, a' Portugallusok pedig tiz ezren vóltak, következésképen, mindössze 18,000 ren.

Generál *Graham* a' Sz. Péter folyóvizen által menván, a' Kadiksz mellett lévő Leoni szigetbe vontta magát. e)

e) *Monit.* *Graham* Generális Uram, mi okon tsináltátok ezt a' katona promenádet? mi okon vesztegettetek el annyi pénzt? Meg akartátok a' Bellunoi herczeg ármadiáját kerülni, elértéteké tzéltokat? azon vóltatok, hogy Kadikszot az ostrom alól felszabadítsátok? véghez vihettéteké? Chiclanat, mellyet

a' tsata helyről jól láttatok, alattomban megakartátok lepni, a' hol 100 ágyút, 60 ágyuzó hajót; és igen sok magazinumokat nyerhettetek volna. — Azért küldöttek titeket oda; végre hajtottátok e? — Meg verettetek; embereiteknek félrészét el vesztettétek, 's kevésbe múlt, hogy mindnyájan fogságra nem estetek. — Számos vóltotok, és hadi népeteknek álhatossága mentett meg titeket a' végső veszedelemtől. Azért hagyttátok el 10 napok előtt Kadikszot, hogy oda ismét vissza mennyetek? Nem lett volna e' tanátsosabb ott maradni? Ezen esetben 4000 emberetekkél most több volna.

Parlamentális Dolgok.

Az Alsó Háznak vagy Parlamentumnak 18-ik Mártziusi ülésében, a' Portugalliai dolgokra nézve, a' finantziára ügyelő Anglus minister *Perceval* azt kívánta, hogy a' Regens Herczegnek, mint Király képét viselő Fejedelemnek, adattasék két milliom font sterling (22 milliom forint) Portugallianak védelmezésére, mellyből 30,000 Portugallusokat Anglus zsóldban tartani lehessen, 's hazájokat illendő módon védelmezhessék. — Erre *Ponsonby* úr felálván így szóllott: A' józan politikával és a' nemzet boldogságával ellenkezik Portugallia és Spanyol Országokban a' háborut olly sokáig folytatni, és *VII. Ferdinándot*, 's a' Braziliai herczeget ösi örökségeikbe vissza tenni igyekezni. Mellyik éri el közülünk ezt az időt? Nem régiben azt állatták némelleyek, hogy allig birnak a' Frantziák Portugalliában annyi földet, hogy azon taborozhassanak; most pedig azt mondja a' Minister, hogy egynéhány tartományok vannak az ő birtokokban. Mitsoda ellenkező beszédek ezek? Igazat szólvan, Portugalliának tsak egy darab részetskéjet, Liszbona városát, védelmezik a' mi derék seregeink. Okosság e' leg jobb katonáinkat kotzkára tenni, és hogy Liszbona városát megtarthassuk, minden pénzünket elvesztegetni. — A' mi Portugallia és Spanyol Országokban való hadakozásunk 23 milliom font ster-

lingbe kerül esztendőnként, és ha vakmerőképen megmaradunk feltételünk mellett, meggyengítjük hadi erőnket, úgy annyira, hogy végtére magunk védelmezésünkre sem leszünk elegendők.“

A' Felső Parlamentum ülésében hasonló módon szóllott Lord *Grenville*. Nem akarom úgymond, ezt a' kérdést vizgálni, tanátsos e', a' háborút a' szárazon tovább folytatni, hanem tsak azt kérdem, finantziáknak 's kereskedésünknek jelenvaló kétséges kimenetelű állapotjában tanátsos e' annak folytatására annyi summát fordítani, lehet e' abból reánk nézve valami hasznot reményleni, vagy lehetséges leszen e' feltett tzélunkat elérni? — Mások is találtattak mind a' Felső, mind az Alsó Parlamentumban olyanok, a' kik a' Financialis Minister kéresével ellenkeztek; mindazáltal végtére is megnyerte ő azt, hogy Portugallia segítségére két milliom font sterling adattassék.

Harmadszori Hirdetés.

Ezekkel tudtára adatik az Érdémes és Tisztelt Publikumnak, hogy Tek. Nemes Győr Vármegyében helyheztetett Sz. Mártony névű Mező Városban, bizonyós *Braun János* nevezetű approbalt Chirurgus és Szemorvos találtatik, a' ki is már több esztendők folyásával, sok hályogos, vak, és egyébként szemekben héjános személyeket, öregeket szinte mint gyermekeket, szerenstésen előbbilátásokra vissza segített. — Azért is az ollyas héjános, és szemekkel beteges Titt. Személlyek, a' kik segítségével élni akarnak, nálla magokat jelenthetik. — A' betegektől mindaddig fizetés nem kivántatik, mig látásokat vissza nem nyerik. Szállás fog nékiek adatni, tsak fehér ruhát, és egy kevés ágy néműt hozzanak magokkal. — *Költ Szent - Mártonyban, Aprilis 2-ik napján 1811-dik esztendőben.*